

Jan Zaremba

"Śląski Korbut"

Biuletyn Polonistyczny 23/1-2 (75-76), 272-274

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

noskim Towarzystwem Naukowym w Jeleniej Górze i TPN w Legnicy (sesje naukowe, wspólne posiedzenia, prelekcje).

Prof. dr Jan Trzynadłowski

RÓŻNE

"ŚLĄSKI KORBUT"

Od dawna zdawano sobie sprawę z potrzeby opracowania regionalnej bibliografii piśmiennictwa śląskiego. Rozwijało się ono na terenie etnograficznie polskim, ale pozostającym już od czasów średniowiecza poza obszarem państwa polskiego. Żyło własnym, swoistym życiem, dążąc do zespolenia się z ojczyzną. Wiele rękopisów i druków śląskich, rozproszonych i zapomnianych, czeka dotąd na ujęcie bibliograficzne.

Nad opracowaniem bibliografii śląskiej pracował już Andrzej Załuski, a w czasach nam bliższych - Kazimierz Piekarski, prace ich jednak uległy zniszczeniu w czasie ostatniej wojny. Wydanie czołowej bibliografii polskiej literatury, "Nowego Korbuta", postawiło niejako na porządku dziennym, jako dalsze stadium prac bibliograficznych, sprawę tworzenia bibliografii regionalnych. Dysponowałyby one o wiele większymi możliwościami dokładnej informacji dla danego terenu.

Zwłaszcza opracowanie bibliografii dla Śląska winno stanowić dokumentację od wieków trwającej polskości tej dzielnicy, zmuszonej walczyć z nalotem obcej kultury. Należy zatem uznać je za pilną potrzebę badawczą, tym bardziej że w XIX w. piśmiennictwo śląskie wydało mnóstwo druków, a także wiele czasopism lokalnych zawierających obfity materiał literacki. To samo odnosi się do czasów powstań śląskich i plebiscytu, które wydały obszerne piśmiennictwo, obecnie rozproszone i trudno dostępne, wymagające opisu bibliograficznego, będącego zarazem dokumentacją ówczesnych wypadków politycznych.

Prace nad dziejami piśmiennictwa śląskiego podjęte w latach sześćdziesiątych - jeszcze w Katedrze Historii Literatury istniejącej wówczas Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Katowicach - zachęcały do poszukiwań "Silesiaków" w archiwach i bibliotekach na Śląsku i poza Śląskiem, a nawet i zagranicą, gdzie niektóre z tych druków zawędrowały. Dzięki tym zainteresowaniom pracowników naukowych Katedry powstały zbiory materiałów, zrodziła się też koncepcja ich całościowego opracowania.

Ustalono, że projektowana bibliografia powinna stać się źródłem obszernej informacji o polskim słowie pisanym na Śląsku i służyć środowisku humanistycznemu, zainteresowanemu w poznaniu twórczości regionalnej Śląska.

Wzorowana na "Nowym Korbucie", przyjmuje od niego skrócony opis bibliograficzny i według "normy korbutowskiej" podaje literaturę ogólną, hasła anonimowe i rzeczowe, a w hasłach osobowych - życiorysy pisarzy, ich twórczość, materiały do niej i wykaz opracowań.

Wydawnictwo - pod moją redakcją - podejmuje opracowanie piśmiennictwa polskiego na Śląsku od czasów najdawniejszych do plebiscytu, tj. do roku 1922. Zdając sobie sprawę, że kompletność bibliografii nie jest w pełni osiągalna, dążono do niej w hasłach osobowych, w zbiorowych poprzestając na podaniu obszernego wykazu.

Rozpoczęto od tomu II, obejmującego piśmiennictwo polskie na Śląsku w XVII i XVIII w. Zawiera on mało znane materiały dotyczące śląskiej literatury mieszczańskiej tych stuleci, najpilniej zatem wymagał opracowania. Tom zawiera 107 haseł osobowych pisarzy śląskich, z których niewielu tylko uwzględniono w dotychczas istniejących bibliografiach.

Jak jest w zwyczaju w opracowaniach piśmiennictwa staropolskiego, obok utworów literackich zamieszczono również pisma o charakterze wyznaniowym, a także z różnych dyscyplin fachowych, wszystkie one bowiem mają znaczenie dla obrazu zasięgu i rodzaju polskiego słowa pisanego na Śląsku. Tom ten znajduje się już w druku w "Ossolineum" we Wrocławiu.

Kolejno projektuje się opracowanie piśmiennictwa średniowiecznego

i renesansowego oraz wieku XIX i pierwszych dwu dziesiątków lat wieku XX. Te dwa ostatnie stulecia będą stanowiły najobszerniejszą część "Śląskiego Korbuta", który objąłby 7-8 tomów.

W hasłach osobowych opracowuje się w pierwszej kolejności Polaków pochodzących ze Śląska i tam piszących, a następnie także działających poza Śląskiem Polaków z innych dzielnic, których pisarstwo związane jest z życiem kulturalnym Śląska, a nawet pisarzy obcych narodowości, jeżeli ich twórczość mieści się w kręgu polskiej kultury.

Zespół redagujący "Śląskiego Korbuta" otrzymuje pomoc z Uniwersytetu Śląskiego i Polskiej Akademii Nauk. Pozostaje też w kontakcie z redakcją "Nowego Korbuta". W roku 1976 odbyła się w Katowicach konferencja obu zespołów, na której dyskutowano nad pomysłem tworzenia opracowań bibliografii regionalnych.

Są w "Śląskim Korbucie" pozycje pism zapomnianych, a nawet dotąd nie znanych, wydobyte z unikatów druków lub z rękopisów, a choć z pewnością nie wyczerpano całości materiału, można spodziewać się, że będzie on pomocą dla historyków piśmiennictwa i kultury.

I nie tylko dla nich - także dla całego środowiska humanistycznego zainteresowanego kulturą regionalną. Wyłonią się przed nim zarysy ciekawego krajobrazu piśmienniczego. "Śląski Korbud" to przedsięwzięcie naukowe obszerne i na długie lata obliczone. Ale z pewnością może być przydatne.

Prof. dr Jan Zaremba

"BIULETYN INFORMACYJNY BIBLIOTEKI NARODOWEJ"

W początkowym okresie istnienia (1958-1962) "Biuletyn Informacyjny Biblioteki Narodowej" ukazywał się jako druk do użytku wewnętrznego. W jego treści, traktowanej bardzo schematycznie, wyodrębniano: "Wiadomości ogólne - Z życia zakładów, działów, pracowni - Szkolenie i dokształcanie personelu - Sprawy personalne - Najnowsze wydawnictwa". Zeszyty, liczące średnio 20 str. maszynopisu, ukazywały się